HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

18 aprilie 2024*

„Trimitere preliminară – Cooperarea judiciară în materie civilă – Regulamentul (UE) 2015/848 – Proceduri de insolvență – Procedură principală de insolvență în Germania și procedură secundară de insolvență în Spania – Contestarea inventarului și a listei creditorilor prezentate de practicianul în insolvență în cadrul procedurii secundare de insolvență – Clasificarea creanțelor lucrătorilor – Data care trebui să fie luată în considerare – Transfer de active situate în Spania către Germania – Compunerea patrimoniului unei proceduri secundare de insolvență – Parametri temporali care trebuie luați în considerare”

În cauzele conexate C-765/22 și C-772/22,

având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Tribunalul Comercial nr. 1 din Palma de Mallorca, Spania), prin deciziile din 24 noiembrie 2022 (C-765/22) și din 25 noiembrie 2022 (C-772/22), primite de Curte la 16 decembrie 2022 și, respectiv, la 19 decembrie 2022, în procedurile

Luis Carlos,

Severino,

Isidora,

Angélica,

Paula,

Luis Francisco,

Delfina

împotriva

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (C-765/22),

și

Victoriano,

* Limba de procedură: spaniola.

Bernabé,

Jacinta,

Sandra,

Patricia,

Juan Antonio,

Verónica

împotriva

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España,

Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (C-772/22),

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna K. Jürimäe (raportoare), președintă de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a treia, domnii N. Piçarra, N. Jääskinen și M. Gavalec, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Luis Carlos, Severino, Isidora, Angélica, Paula, Luis Francisco, Delfina, Victoriano, Bernabé, Jacinta, Sandra, Patricia, Juan Antonio și Verónica, de A. Martínez Domingo, abogado, și M. I. Muñoz García, procuradora;

– pentru Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España, de L. A. Martín Bernardo, administrador concursal;

– pentru guvernul spaniol, de A. Ballesteros Panizo, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de S. Pardo Quintillán și W. Wils, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea, pe de o parte, a articolului 7 alineatul (1) și alineatul (2) literele (g) și (h) și a articolului 35 din Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (JO 2015, L 141, p. 19) coroborate cu considerentul (72) al acestui regulament și, pe de altă parte, a articolului 3 alineatul (2), a articolului 21 alineatele (1) și (2) și a articolului 34 din regulamentul menționat.

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul a două litigii, primul, între Luis Carlos, Severino, Isidora, Angélica, Paula, Luis Francisco și Delfina, pe de o parte, și Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (denumită în continuare „Air Berlin Spania”), pe de altă parte, în legătură cu contestarea inventarului și a listei creditorilor stabilite de practicianul în insolvență în cadrul unei proceduri secundare de insolvență deschise împotriva Air Berlin Spania pe teritoriul spaniol (cauza C-765/22) și, al doilea, între Victoriano, Bernabé, Jacinta, Sandra, Patricia, Juan Antonio și Verónica, pe de o parte, și Air Berlin Spania și Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (denumită în continuare „Air Berlin”), pe de altă parte, în legătură cu contestarea unui act prin care s-a procedat la deplasarea unor active în afara acestui teritoriu (cauza C-772/22).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (3), (22), (23), (40), (46), (48), (66)-(68) și (72) ale Regulamentului 2015/848 au următorul cuprins:

„(3) Buna funcționare a pieței interne impune ca procedurile transfrontaliere de insolvență să funcționeze eficient și efectiv. Adoptarea prezentului regulament este necesară pentru atingerea obiectivului menționat, care este de domeniul cooperării judiciare în materie civilă, în sensul articolului 81 din tratat.

[…]

(22) Prezentul regulament ia în considerare faptul că, datorită diferențelor majore din dreptul material, nu este practică introducerea unor proceduri de insolvență cu aplicabilitate universală în întreaga Uniune [Europeană]. Aplicarea fără excepție a legii statului de deschidere a procedurilor ar conduce, în acest context, în mod frecvent la dificultăți. Acesta este, de exemplu, cazul legislațiilor naționale foarte diferite privind garanțiile care se întâlnesc în statele membre. În plus, drepturile preferențiale de care se bucură anumiți creditori în cadrul procedurilor de insolvență sunt, în unele cazuri, complet diferite. Cu ocazia următoarei revizuiri a prezentului regulament, va fi necesar să se identifice noi măsuri în vederea îmbunătățirii drepturilor preferențiale ale angajaților la nivel european. Prezentul regulament ar trebui să țină seama de asemenea legislații naționale diferite în două moduri diferite. Pe de o parte, ar trebui să prevadă reguli speciale referitoare la legea aplicabilă anumitor drepturi și raporturi juridice deosebit de importante (de exemplu, drepturile reale și contractele de muncă). Pe de altă parte, trebuie acceptate, pe lângă procedura de insolvență principală cu întindere universală, și proceduri naționale care privesc numai activele situate în statul de deschidere a procedurilor.

(23) Prezentul regulament permite deschiderea procedurii principale de insolvență în statul membru în care se află centrul intereselor principale ale debitorului. Procedurile respective au o întindere universală și includ toate bunurile debitorului. Pentru a proteja interesele diferite, prezentul regulament permite deschiderea de proceduri secundare de insolvență paralele cu procedura principală de insolvență. Proceduri secundare de insolvență pot fi deschise în statul membru în care debitorul are un sediu. Efectele procedurilor secundare de insolvență se limitează la activele situate în statul respectiv. Unitatea în cadrul Uniunii se asigură prin norme imperative de coordonare cu procedurile principale de insolvență.

[…]

(40) Procedurile secundare de insolvență pot urmări scopuri diferite, în afară de protejarea intereselor locale. Se pot ivi cazuri în care masa bunurilor care face obiectul insolvenței debitorului este prea complexă pentru a fi administrată în bloc sau diferențele dintre sistemele juridice respective sunt atât de mari încât pot apărea dificultăți ca urmare a extinderii efectelor derivând din legislația statului de deschidere a procedurilor la celelalte state membre în care se află activele. Din acest motiv, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate solicita deschiderea de proceduri secundare de insolvență pentru o administrare eficientă a masei bunurilor care face obiectul insolvenței.

[…]

(46) Pentru a asigura protecția efectivă a intereselor locale, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență nu ar trebui să fie în măsură să valorifice sau să deplaseze în mod abuziv activele situate în statul membru în care se află un sediu, în special, cu scopul de a eluda posibilitatea ca astfel de interese să poată fi efectiv satisfăcute în cazul în care, ulterior, se deschide o procedură secundară de insolvență.

[…]

(48) […] Pentru a asigura rolul predominant al procedurii principale de insolvență, practicianului în insolvență din cadrul acestei proceduri ar trebui să i se ofere câteva posibilități de a interveni în procedura secundară de insolvență care se desfășoară în paralel cu cea principală. […]

[…]

(66) În domeniul său de aplicare, prezentul regulament ar trebui să prevadă norme conflictuale unitare, care să înlocuiască, în cadrul domeniului lor de aplicare, normele interne de drept internațional privat. În absența unor dispoziții contrare, se aplică legea statului membru de deschidere (*lex concursus*). Această normă conflictuală ar trebui să fie aplicabilă atât pentru procedura principală de insolvență, cât și pentru procedurile locale. *Lex concursus* determină toate efectele procedurii de insolvență, atât cele de natură procedurală, cât și pe cele materiale, asupra persoanelor și raporturilor juridice respective. Ea reglementează toate condițiile privind deschiderea, desfășurarea și închiderea procedurii de insolvență.

(67) Recunoașterea automată a unei proceduri de insolvență căreia i se aplică în mod obișnuit legea statului de deschidere a procedurii poate interfera cu normele care reglementează tranzacțiile desfășurate în alte state membre. Pentru a proteja așteptările legitime și siguranța tranzacțiilor într-un alt stat membru decât cel de deschidere, ar trebui să se prevadă o serie de excepții de la norma generală.

(68) În special în cazul drepturilor reale este necesară o derogare specială de la legea statului de deschidere, deoarece astfel de drepturi au o importanță considerabilă pentru acordarea creditelor. Justificarea, valabilitatea și întinderea drepturilor reale ar trebui, prin urmare, să fie determinate în mod normal de către legea locului (*lex situs*) și să nu fie afectate de deschiderea procedurii de insolvență. Titularul unui drept real ar trebui, prin urmare, să-și poată valorifica în continuare dreptul de a delimita garanția reală de masa bunurilor. Dacă bunurile sunt supuse drepturilor reale în temeiul legii statului unde sunt situate, dar procedura principală de insolvență se desfășoară în alt stat membru, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență ar trebui să poată cere deschiderea unei proceduri secundare de insolvență în jurisdicția în care s-au născut drepturile reale, în măsura în care debitorul are un sediu în statul respectiv. Dacă nu sunt deschise proceduri secundare de insolvență, orice excedent obținut din vânzarea unui activ care face obiectul drepturilor reale ar trebui plătit practicianului în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență.

[…]

(72) Pentru a proteja angajații și locurile de muncă, efectele procedurii de insolvență asupra continuării sau încetării raporturilor de muncă și asupra drepturilor și obligațiilor fiecărei părți decurgând din aceste raporturi ar trebui să fie determinate de legea aplicabilă contractului de muncă relevant în conformitate cu normele conflictuale generale. În plus, în cazurile în care încetarea contractelor de muncă necesită aprobarea unei instanțe sau a unei autorități administrative, statul membru în care se află un sediu al debitorului ar trebui să păstreze competența de acordare a acestei aprobări chiar dacă nu a fost deschisă nicio procedură de insolvență în statul membru respectiv. Orice alt aspect legat de legislația în materie de insolvență, cum ar fi chestiunea protejării creanțelor angajaților prin drepturi preferențiale și statutul pe care îl pot avea astfel de drepturi preferențiale ar trebui să fie stabilite prin legea statului membru în care a fost deschisă procedura de insolvență (principală sau secundară), cu excepția cazurilor în care, pentru a evita procedura secundară de insolvență, a fost asumat un angajament în conformitate cu prezentul regulament.”

4 Articolul 2 din acest regulament, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentului regulament:

[…]

5. «practician în insolvență» înseamnă orice persoană sau organism a cărui funcție, inclusiv provizorie, este de a:
   (i) verifica și de a admite creanțele înaintate în cadrul procedurii de insolvență;
   (ii) reprezenta interesul colectiv al creditorilor;
   (iii) administra, fie integral sau parțial, activele debitorului care au fost indisponibilizate;
   (iv) lichida activele menționate la punctul (iii); sau

(v) supraveghea administrarea activității debitorului.

[…]

7. «hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență» include:
(i) hotărârea oricărei instanțe de a deschide o procedură de insolvență sau de a confirma deschiderea unei astfel de proceduri; și
(ii) hotărârea unei instanțe de numire a unui practician în insolvență.

8. «momentul deschiderii procedurii» înseamnă momentul de la care hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență își produce efectele, indiferent dacă hotărârea este definitivă sau nu;

[…]

11. «creditor local» înseamnă un creditor ale cărui creanțe față de un debitor s-au născut în urma sau în legătură cu anumite operațiuni derulate într-un sediu situat în alt stat membru decât cel în care se află centrul intereselor principale ale debitorului;

[…]”

5 Articolul 3 din regulamentul menționat, intitulat „Competența internațională”, prevede la alineatele (1)-(3):

„(1) Competența de a deschide procedura de insolvență (denumită în continuare «procedura principală de insolvență») revine instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale debitorului. Centrul intereselor principale este locul în care debitorul își administrează în mod obișnuit interesele și care este verificabil de către terți.

[…]

(2) Atunci când centrul intereselor principale ale unui debitor este situat pe teritoriul unui stat membru, instanțele unui alt stat membru sunt competente să deschidă o procedură de insolvență împotriva acestui debitor numai dacă acesta are un sediu pe teritoriul acestui din urmă stat membru. Efectele acestei proceduri se limitează la bunurile debitorului situate pe teritoriul celui de-al doilea stat membru.

(3) În cazul în care a fost deschisă o procedură de insolvență în conformitate cu alineatul (1), orice procedură de insolvență deschisă ulterior în conformitate cu alineatul (2) este o procedură secundară de insolvență.”

6 Articolul 6 din același regulament, intitulat „Competența pentru o acțiune care decurge direct din procedura de insolvență și care este strâns legată de aceasta”, prevede la alineatul (1):

„Instanțele din statul membru pe teritoriul căruia a fost deschisă o procedură de insolvență în conformitate cu articolul 3 sunt competente pentru orice acțiune care decurge în mod direct din procedura de insolvență și care este strâns legată de aceasta, precum acțiunile revocatorii.”

7 Potrivit articolului 7 din Regulamentul 2015/848, intitulat „Legea aplicabilă”:

„(1) În absența unei dispoziții contrare în prezentul regulament, legea aplicabilă procedurii de insolvență și efectelor acesteia este legea statului membru pe al cărui teritoriu este deschisă procedura (denumit în continuare «stat de deschidere»).

(2) Legea statului de deschidere determină condițiile pentru deschiderea, desfășurarea și închiderea procedurii de insolvență. Aceasta determină în special:

[…]

(g) creanțele care urmează să fie înregistrate la masa bunurilor care face obiectul insolvenței debitorului și regimul creanțelor născute după deschiderea procedurii de insolvență;

(h) normele care reglementează prezentarea, verificarea și admiterea creanțelor;

[…]

(m) normele privind nulitatea, anularea sau inopozabilitatea actelor juridice prejudiciabile masei credale.”

8 Articolul 8 din acest regulament, intitulat „Drepturile reale ale terților”, prevede:

„(1) Deschiderea procedurii de insolvență nu aduce atingere drepturilor reale ale unui creditor sau terț asupra bunurilor corporale sau necorporale, mobile ori imobile – atât bunuri individual determinate, cât și în indiviziune, a căror alcătuire se poate modifica – aparținând debitorului și care se află pe teritoriul unui alt stat membru la data deschiderii procedurii.

[…]

(4) Alineatul (1) nu împiedică intentarea acțiunii de constatare a nulității, acțiunii în anulare sau în inopozabilitate menționate la articolul 7 alineatul (2) litera (m).”

9 Articolul 10 din regulamentul menționat, intitulat „Rezerva dreptului de proprietate”, prevede:

„(1) Deschiderea procedurii de insolvență împotriva cumpărătorului unui activ nu aduce atingere drepturilor vânzătorului activului respectiv întemeiate pe o rezervă a dreptului de proprietate, dacă la data deschiderii procedurii activul se află pe teritoriul altui stat membru decât cel în care s-a deschis procedura.

(2) Deschiderea unei proceduri de insolvență împotriva vânzătorului unui activ, ulterior predării activului, nu constituie o cauză de rezoluțiune a vânzării și nu împiedică cumpărătorul să dobândească dreptul de proprietate, dacă la data deschiderii procedurii activul vândut se află pe teritoriul altui stat membru decât cel în care s-a deschis procedura.

(3) Alineatele (1) și (2) nu împiedică intentarea acțiunii de constatare a nulității, acțiunii în anulare sau în inopozabilitate menționate la articolul 7 alineatul (2) litera (m).”

10 Articolul 13 din același regulament, intitulat „Contracte de muncă”, prevede:

„(1) Efectele procedurii de insolvență asupra unui contract de muncă și asupra unui raport de muncă sunt reglementate exclusiv prin legea statului membru aplicabilă contractului de muncă.

(2) Instanța din statul membru în care s-ar putea deschide o procedură secundară de insolvență poate aproba încetarea sau modificarea contractelor menționate la prezentul articol, chiar dacă nu a fost deschisă nicio procedură de insolvență în statul membru respectiv.

Primul paragraf se aplică și autorității competente, în temeiul dreptului intern, să aprobe încetarea sau modificarea contractelor menționate la prezentul articol.”

11 Articolul 21 din Regulamentul 2015/848, intitulat „Atribuțiile practicianului în insolvență”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Practicianul în insolvență desemnat de o instanță competentă în temeiul articolului 3 alineatul (1) poate exercita pe teritoriul unui alt stat membru toate atribuțiile conferite de legislația statului de deschidere a procedurii, atât timp cât nu a fost deschisă o altă procedură de insolvență și nu a fost adoptată o măsură de conservare contrară, ca urmare a unei cereri de deschidere a unei proceduri de insolvență în statul respectiv. Sub rezerva articolelor 8 și 10, practicianul în insolvență poate, în special, să deplaseze activele debitorului în afara teritoriului statului membru pe care acestea se află.

(2) Practicianul în insolvență desemnat de o instanță competentă în temeiul articolului 3 alineatul (2) poate solicita în orice alt stat membru, pe cale judiciară sau extrajudiciară, ca un bun mobil să fie transferat de pe teritoriul statului în care s-a deschis procedura pe teritoriul celuilalt stat membru ulterior deschiderii procedurii de insolvență. Practicianul în insolvență poate, de asemenea, să exercite orice acțiune revocatorie care este în interesul creditorilor.”

12 Capitolul III din acest regulament, intitulat „Proceduri secundare de insolvență”, cuprinde printre altele articolele 34-36 din acesta.

13 Articolul 34 din regulamentul menționat, intitulat „Deschiderea procedurii”, prevede:

„În cazul în care procedura principală de insolvență a fost deschisă de o instanță dintr-un stat membru și recunoscută în alt stat membru, o instanță din acel alt stat membru care este competentă în temeiul articolului 3 alineatul (2) poate deschide proceduri secundare de insolvență în conformitate cu dispozițiile prevăzute în prezentul capitol. În cazul în care procedura principală de insolvență impune ca debitorul să fie insolvent, insolvența debitorului nu se reexaminează în statul membru în care poate fi deschisă o procedură secundară de insolvență. Efectele procedurii secundare de insolvență se limitează la activele debitorului situate pe teritoriul statului membru unde au fost deschise aceste proceduri.”

14 Potrivit articolului 35 din același regulament, intitulat „Legea aplicabilă”:

„Cu excepția unei dispoziții contrare în prezentul regulament, legea aplicabilă procedurii secundare de insolvență este cea a statului membru pe teritoriul căruia se deschide procedura secundară de insolvență.”

15 Articolul 36 din Regulamentul 2015/848, intitulat „Dreptul de a-și lua un angajament pentru a evita o procedură secundară de insolvență”, prevede:

„(1) Pentru a evita deschiderea unei proceduri secundare de insolvență, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate lua un angajament unilateral (denumit în continuare «angajamentul») cu privire la activele aflate în statul membru în care ar putea fi deschisă o procedură secundară de insolvență, conform căruia în momentul distribuirii activelor respective sau a veniturilor încasate în urma valorificării lor, va respecta drepturile de distribuție și de prioritate în temeiul dreptului intern de care ar fi dispus creditorii locali dacă s-ar fi deschis o procedură secundară de insolvență în statul membru respectiv. Angajamentul precizează premisele faptice pe care se bazează, mai ales în ceea ce privește valoarea activelor aflate în statul membru vizat și variantele disponibile pentru valorificarea acelor active.

(2) În cazul în care a fost asumat un angajament în conformitate cu prezentul articol, legea aplicabilă distribuției veniturilor încasate din valorificarea activelor menționate la alineatul (1), priorității creanțelor creditorilor și drepturilor creditorilor în raport cu activele menționate la alineatul (1) este legea statului membru în care ar fi putut să fie deschisă procedura secundară de insolvență. Momentul relevant pentru stabilirea activelor menționate la alineatul (1) este momentul luării angajamentului.

[…]

(5) Angajamentul este aprobat de creditorii locali cunoscuți. […] Practicianul în insolvență informează creditorii locali cunoscuți cu privire la angajament, la regulile și la procedurile de aprobare a acestuia și la aprobarea sau respingerea angajamentului.

(6) Un angajament asumat și aprobat în conformitate cu prezentul articol este opozabil față de masa bunurilor. În cazul în care se deschide o procedură secundară de insolvență în conformitate cu articolele 37 și 38, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență transferă eventualele active pe care le-a deplasat de pe teritoriul statului membru respectiv după luarea angajamentului sau, în cazul în care activele au fost deja valorificate, veniturile încasate în urma valorificării lor, către practicianul în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență.

[…]”

16 Articolul 45 din acest regulament, intitulat „Exercitarea drepturilor creditorilor”, prevede la alineatul (1) că „[o]rice creditor poate să-și înregistreze cererea de admitere a creanței sale în cadrul procedurii principale de insolvență și al oricărei proceduri secundare de insolvență”.

Dreptul spaniol

17 Potrivit articolelor 231, 232 și 238 din Ley Concursal (Legea privind insolvența), în versiunea rezultată din Real Decreto Legislativo 1/2020 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal (Decretul regal legislativ 1/2020 de aprobare a textului consolidat al Legii privind insolvența) din 5 mai 2020 (BOE nr. 127 din 7 mai 2020), calitatea procesuală activă este atribuită, cu titlu principal, practicianului în insolvență. Totuși, această calitate poate fi atribuită, cu titlu subsidiar, creditorilor atunci când aceștia au solicitat în scris practicianului în insolvență să exercite acțiunea, iar acesta nu a exercitat-o în termen de două luni de la punerea în întârziere.

18 Articolul 242 din Legea privind insolvența are următorul cuprins:

„Constituie creanțe înscrise la masa credală:

[…]

8.° Cele generate de exercitarea activității profesionale sau comerciale a debitorului care a intrat în insolvență după deschiderea procedurii de insolvență. În această categorie intră creanțele salariale aferente perioadei respective, inclusiv indemnizațiile de concediere sau pentru încetarea contractelor de muncă datorate după deschiderea procedurii de insolvență […]

[…]”

Litigiile principale și întrebările preliminare

19 Prin decizia din 1 noiembrie 2017, Amtsgericht Charlottenburg (Tribunalul Districtual din Charlottenburg, Germania) a deschis o procedură principală de insolvență în privința Air Berlin. Această societate și-a încetat activitatea după deschiderea procedurii menționate. Ulterior, în temeiul unei ordonanțe din 6 noiembrie 2020, în Spania a fost deschisă o procedură secundară de insolvență cu privire la aceeași societate, aceasta având un sediu comercial în Spania prin intermediul Air Berlin Spania.

20 Reclamanții din litigiul principal, care erau salariați ai Air Berlin Spania, au fost concediați ca urmare a încetării activității Air Berlin.

Cauza C-765/22

21 Reclamanții din litigiul principal au sesizat instanțele spaniole pentru a contesta legalitatea concedierilor lor.

22 Printr-o hotărâre din 30 aprilie 2018, Sala de lo Social a Audiencia Nacional (Secția pentru litigii de muncă a Curții Naționale, Spania) a anulat concedierile cu efect de la 24 noiembrie 2017 pentru motivul că nu reieșea că practicianul în insolvență din procedura principală de insolvență deschisese o procedură de insolvență în Spania în vederea obținerii încuviințării judiciare din partea instanței de insolvență și că nu furnizase reprezentanților legali ai lucrătorilor documentația obligatorie.

23 Întrucât Air Berlin s-a aflat în imposibilitatea de a-i reintegra pe reclamanții din litigiul principal pe aceleași posturi, aceasta a fost obligată să le plătească anumite sume cu titlu de indemnizații și de salarii scadente în cursul procedurii de contestare a concedierilor.

24 Reclamanții din litigiul principal, la acea dată creditori locali în sensul articolului 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/848, au înregistrat cereri de admitere a creanțelor lor în procedura principală de insolvență deschisă în Germania și în procedura secundară de insolvență deschisă în Spania, în temeiul articolului 45 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848.

25 În cadrul procedurii principale de insolvență, aceste creanțe au fost recunoscute ca fiind prioritare deoarece sunt considerate, în temeiul legislației germane, creanțe înscrise la masa credală. În schimb, în cadrul procedurii secundare de insolvență, practicianul în insolvență desemnat a

apreciat că creanțele reclamanților din litigiul principal erau „creanțe de insolvență”, clasificate în consecință printre creanțele cu privilegiu general și obișnuit. Astfel, în opinia sa, referirea, care figurează la articolul 242 punctul 8 din Legea privind insolvența, la creanțele salariale care au luat naștere sau care sunt declarate prin hotărâre judecătorească după deschiderea procedurii de insolvență vizează creanțele născute sau declarate după deschiderea procedurii secundare de insolvență, iar nu pe cele născute sau declarate după deschiderea procedurii principale de insolvență.

26 Reclamanții din litigiul principal au sesizat Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Tribunalul Comercial nr. 1 din Palma de Mallorca, Spania), care este instanța de trimitere, cu o cerere incidentă pentru a contesta lista creditorilor astfel stabilită în ceea ce privește recunoașterea și rangul creanțelor lor. Aceștia au arătat că „deschiderea procedurii de insolvență” prevăzută la articolul 242 punctul 8 din Legea privind insolvența face trimitere în mod necesar la procedura principală de insolvență, astfel încât, în temeiul acestei dispoziții, creanțele lor salariale, generate după deschiderea acestei din urmă proceduri, ar trebui să fie calificate drept creanțe înscrise la masa credală.

27 Instanța de trimitere consideră, mai întâi, că Legea privind insolvența pare a fi, astfel cum reiese din dispozițiile coroborate ale articolului 7 alineatul (1) și alineatul (2) literele (g) și (h), precum și ale articolului 35 din Regulamentul 2015/848, legea aplicabilă pentru determinarea creanțelor care urmează să fie înregistrate la masa bunurilor care face obiectul insolvenței debitorului și a regimului creanțelor născute după deschiderea procedurii de insolvență.

28 În plus, aceasta are îndoieli cu privire la data deschiderii procedurii de insolvență care trebuie luată în considerare pentru a califica creanțele din litigiul principal. Întrucât hotărârile instanțelor spaniole pentru litigii de muncă au fost pronunțate după data deschiderii procedurii principale de insolvență, dar înainte de data deschiderii procedurii secundare de insolvență, creanțele din litigiul principal ar fi fie „creanțe înscrise la masa credală”, fie „creanțe de insolvență”, în funcție de procedura de insolvență care trebuie reținută în temeiul articolului 242 punctul 8 din Legea privind insolvența.

29 Instanța de trimitere constată că interpretarea susținută de practicianul în insolvență în procedura secundară de insolvență este compatibilă cu o interpretare literală a articolului 242 punctul 8 din Legea privind insolvența. Instanța menționată apreciază însă că această interpretare ar putea intra în contradicție cu o interpretare sistematică a articolului 7 alineatul (1) și alineatul (2) literele (g) și (h), precum și a articolului 35 din Regulamentul 2015/848 coroborate cu considerentul (72) al acestui regulament, în cadrul procedurii universale mixte prevăzute de regulamentul menționat.

30 Aceasta ar putea fi situația cu atât mai mult cu cât, potrivit considerentelor (23) și (40) ale aceluiași regulament, unul dintre motivele care justifică posibilitatea de a deschide proceduri secundare de insolvență nu este altul decât protejarea intereselor locale. În acest context, ar fi incoerent ca Regulamentul 2015/848 să prevadă ca prioritatea creanțelor sau rangul creanțelor lucrătorilor să fie determinate, în interesul protejării intereselor locale, în conformitate cu legea privind procedura de insolvență a statului de deschidere, dar ca aplicarea legii menționate să conducă la un rezultat prejudiciabil pentru interesele a căror protecție se urmărește.

31 În aceste condiții, Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Tribunalul Comercial nr. 1 din Palma de Mallorca) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„În cadrul procedurii principale universale mixte instituite prin Regulamentul [2015/848], care permite deschiderea unor proceduri secundare ce se aplică exclusiv activelor situate în statul de deschidere a procedurii, articolul 35 și articolul 7 alineatul (1) și alineatul (2) literele (g) și (h) [din acest regulament] coroborate cu considerentul (72) [al regulamentului menționat] pot fi interpretate în sensul că aplicarea legii statului de deschidere a procedurii secundare [de insolvență] în ceea ce privește «regimul creanțelor născute după deschiderea procedurii de insolvență» se referă la creanțele născute după deschiderea procedurii principale [de insolvență], iar nu a celei secundare?”

Cauza C-772/22

32 La momentul deschiderii, la 1 noiembrie 2017, a procedurii principale de insolvență, Air Berlin dispunea de active și de drepturi pe teritoriul spaniol. Printre acestea figura o creanță garantată printr-o garanție reală, constituită pe parcele cadastrale înscrise în Registrul funciar nr. 2 al Ciudad Real (Spania), al cărei proprietar era CR Aeropuertos SL. O procedură de insolvență a fost deschisă în privința acestei din urmă societăți de Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Tribunalul de Primă Instanță nr. 4 din Ciudad Real, Spania) și în privința Air Berlin a fost recunoscută o creanță cu privilegiu special.

33 Întrucât practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență a invocat drepturile Air Berlin, Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Tribunalul de Primă Instanță nr. 4 din Ciudad Real) a decis, la 10 mai 2019, transferul sumei de 1 061 291,86 euro în contul fiduciar al practicianului în insolvență, cu titlu de plată a creanței cu privilegiu special.

34 Înainte de a efectua acest transfer, judecătorul de la Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Tribunalul de Primă Instanță nr. 4 din Ciudad Real) solicitase și obținuse dovada autorizării din partea instanței germane sesizate cu procedura principală de insolvență. În schimb, acest judecător nu fusese avertizat cu privire la faptul că, pentru a garanta plata unei creanțe de muncă în cuantum de 245 996,93 euro în favoarea unuia dintre reclamanții din litigiul principal, Juzgado de lo Social nº. 5 de Palma de Mallorca (Tribunalul pentru Litigii de Muncă nr. 5 din Palma de Mallorca, Spania) dispusese la 24 ianuarie 2018 un sechestru asigurător asupra activelor și drepturilor legate de Air Berlin Spania.

35 Reclamanții din litigiul principal au sesizat Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Tribunalul Comercial nr. 1 din Palma de Mallorca), care este instanța de trimitere, cu o acțiune în anularea actului prin care activele fuseseră deplasate în afara teritoriului spaniol. În cadrul acestei acțiuni, ei reproșează practicianului în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență că a deplasat în mod abuziv activele situate în statul membru în care, în considerarea prezenței unui sediu, putea fi deschisă o procedură secundară de insolvență. Aceștia susțin că s-a săvârșit, în consecință, o încălcare a articolelor 34 și 36 din Regulamentul 2015/848, precum și a considerentului (46) al regulamentului menționat. Creditorii locali ar fi prejudiciați, întrucât acest act i-ar împiedica să obțină rambursarea creanței lor.

36 Reclamanții din litigiul principal adaugă că au făcut obiectul unui tratament discriminatoriu în raport cu cel care a fost acordat celorlalți lucrători în procedura principală de insolvență care viza Air Berlin, pentru motivul că nu le-a fost plătită nicio sumă.

37 Instanța de trimitere consideră că este necesar să obțină clarificări cu privire la interpretarea regulamentului menționat.

38 În primul rând, aceasta ridică problema modului în care se compune masa credală a unei proceduri secundare de insolvență și, mai precis, a parametrului temporal care trebuie luat în considerare pentru determinarea activelor și a drepturilor care fac parte din aceasta.

39 În al doilea rând, instanța de trimitere ridică problema caracterului eventual ilicit și abuziv al actului de deplasare a unor active în afara teritoriului în care este situat sediul.

40 Instanța menționată arată că articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848 autorizează practicianul în insolvență să deplaseze activele debitorului în afara teritoriului statului membru în care se află acestea.

41 În speță, problema care se ridică este aceea dacă, pe baza acestei competențe, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate deplasa activele debitorului în afara teritoriului statului membru atunci când știe că deschiderea unei proceduri secundare de insolvență este probabilă și în pofida unei hotărâri judecătorești prin care s-a dispus sechestrul asigurător al unor active.

42 În al treilea rând, această instanță ridică problema dreptului creditorilor de a exercita acțiuni revocatorii împotriva actelor îndeplinite de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență.

43 Instanța menționată arată, în această privință, că articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848 prevede în mod expres că instanțele din statul membru pe teritoriul căruia a fost deschisă o procedură de insolvență în conformitate cu articolul 3 sunt competente să judece acțiuni revocatorii.

44 Aceeași instanță are însă îndoieli cu privire la aspectul dacă acțiunea introdusă de reclamanții din litigiul principal este o acțiune revocatorie în sensul articolului 21 alineatul (2) din acest regulament, în măsura în care acțiunea lor privește un act îndeplinit de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență, iar nu de debitor.

45 Or, chiar dacă un astfel de practician acționează în numele și pe seama debitorului, acest act nu este îndeplinit de debitor, ci de practicianul respectiv în exercitarea competenței pe care i-o conferă articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848 de a deplasa activele debitorului în afara teritoriului statului membru pe care se află acestea.

46 Prin urmare, instanța de trimitere consideră că interpretarea articolului 21 alineatul (2) din Regulamentul 2015/848 este necesară pentru a se stabili dacă un astfel de act, efectuat de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență, poate face obiectul unei revocări la cererea practicianului în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență.

47 Astfel, răspunsul la această întrebare îi va permite să stabilească dacă, în conformitate cu regimul calității procesuale active cu titlu subsidiar a creditorilor, prevăzut la articolele 232 și 238 din Legea privind procedura insolvenței, creditorii locali au calitate procesuală activă pentru a exercita acțiunea principală.

48 În aceste condiții, Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Tribunalul Comercial nr. 1 din Palma de Mallorca) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 3 alineatul (2) și articolul 34 din [Regulamentul 2015/848] pot fi interpretate în sensul că activele situate în statul de deschidere a procedurii secundare [de insolvență] și la care se limitează efectele acestei proceduri sunt numai cele existente la momentul deschiderii procedurii secundare [de insolvență], iar nu cele existente la momentul deschiderii procedurii principale [de insolvență]?

2) Articolul 21 alineatul (1) din [Regulamentul 2015/848] poate fi interpretat în sensul că o decizie a practicianului în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență de a deplasa active fără a solicita deschiderea unei proceduri secundare [de insolvență] sau a o evita prin asumarea unui angajament unilateral în temeiul articolelor 36 și 37 [din acest regulament], atunci când practicianul respectiv știe că există creditori locali cu creanțe salariale recunoscute prin hotărâri judecătorești și un sechestru asigurător dispus de o instanță pentru litigii de muncă din statul membru menționat, este acoperită de competența de a deplasa activele debitorului în afara teritoriului statului membru pe care se află acestea?

3) Articolul 21 alineatul (2) din [Regulamentul 2015/848] poate fi interpretat în sensul că competența de a introduce acțiuni revocatorii în interesul creditorilor conferită practicianului în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență se aplică unei situații precum cea descrisă, în care se urmărește revocarea unui act efectuat de practicianul în insolvență desemnat în procedura principală de insolvență?”

Cu privire la întrebările preliminare

49 Cu titlu introductiv, trebuie precizat că, în măsura în care Regulamentul 2015/848 a abrogat și a înlocuit Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (JO 2000, L 160, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 143), interpretarea dată de Curte în ceea ce privește dispozițiile acestui din urmă regulament este valabilă și pentru dispozițiile primului regulament atunci când aceste dispoziții pot fi calificate ca fiind echivalente.

Cu privire la întrebarea preliminară din cauza C-765/22

50 Prin intermediul întrebării unice adresate în cauza C-765/22, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 7 și 35 din Regulamentul 2015/848 coroborate cu considerentul (72) al acestui regulament trebuie interpretate în sensul că impun aplicarea legii statului de deschidere a procedurii secundare de insolvență numai în ceea ce privește regimul creanțelor născute după deschiderea acestei proceduri, iar nu în ceea ce privește regimul creanțelor născute între deschiderea procedurii principale de insolvență și cea a procedurii secundare de insolvență.

51 În această privință, în ceea ce privește, în primul rând, modul de redactare a dispozițiilor relevante, trebuie observat, *primo*, că atât articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848, care se aplică procedurilor principale și secundare de insolvență, cât și articolul 35 din acest regulament, care privește numai procedurile secundare de insolvență, fac trimitere la legea statului membru în care a fost deschisă procedura.

52 Or, în conformitate cu articolul 2 punctul 8 din regulamentul menționat, momentul deschiderii procedurii este momentul de la care hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență își produce efectele, indiferent dacă hotărârea este definitivă sau nu.

53 *Secundo*, articolul 7 alineatul (2) litera (g) din același regulament precizează că legea statului membru pe al cărui teritoriu a fost deschisă procedura determină printre altele regimul creanțelor născute după deschiderea procedurii de insolvență.

54 Din aceste observații rezultă că articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848 este o normă conflictuală, această calificare fiind de altfel confirmată de considerentul (66) al acestui regulament, care arată că normele conflictuale uniforme prevăzute de regulamentul menționat înlocuiesc normele naționale de drept internațional privat (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 noiembrie 2012, Bank Handlowy și Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punctul 47).

55 Desigur, din considerentul (72) al regulamentului menționat reiese că efectele procedurii de insolvență asupra continuării sau încetării raporturilor de muncă și asupra drepturilor și obligațiilor fiecărei părți decurgând din aceste raporturi ar trebui să fie determinate de legea aplicabilă contractului de muncă relevant, iar nu de legea statului de deschidere a procedurii de insolvență. Acest considerent precizează însă în mod expres că derogarea menționată nu se aplică în ceea ce privește chestiunea protejării creanțelor angajaților prin drepturi preferențiale și statutul pe care îl pot avea astfel de drepturi preferențiale.

56 Pe de altă parte, având în vedere că termenii unei dispoziții care derogă de la un principiu trebuie interpretați în mod strict (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2001, Comisia/Spania, C-83/99, EU:C:2001:31, punctul 19, și Hotărârea din 10 martie 2005, EasyCar, C-336/03, EU:C:2005:150, punctul 21), această regulă este în mod necesar aplicabilă în privința articolului 13 din Regulamentul 2015/848, care constituie o excepție de la principiul *lex concursus*, precizat în considerentul (66) al acestui regulament.

57 Rezultă că problema privind regimul unor creanțe precum cele în discuție în litigiul principal, născute după deschiderea procedurii principale de insolvență și care privește recunoașterea și rangul acestora, intră în domeniul de aplicare al articolului 7 alineatul (2) litera (g) din Regulamentul 2015/848, care conține o trimitere expresă la legea statului de deschidere. În consecință, această problemă trebuie soluționată în temeiul *lex concursus* desemnate ca fiind aplicabilă pe această bază (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 noiembrie 2012, Bank Handlowy și Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punctul 50).

58 În al doilea rând, această interpretare a articolelor 7 și 35 din Regulamentul 2015/848, în temeiul căreia legea statului membru în care a fost deschisă procedura de insolvență este cea care determină regimul creanțelor născute după deschiderea procedurii menționate, este susținută de o interpretare sistematică a acestui regulament.

59 Astfel, *primo*, din articolul 3 alineatul (2) și din articolul 34 din Regulamentul 2015/848 rezultă că efectele procedurii secundare de insolvență se limitează la activele debitorului care se află, la data deschiderii acestei proceduri, pe teritoriul statului membru de deschidere a procedurii menționate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 11 iunie 2015, Comité d'entreprise de Nortel Networks și alții, C-649/13, EU:C:2015:384, punctul 48, precum și Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Wiemer & Trachte, C-296/17, EU:C:2018:902, punctul 40).

60 *Secundo*, aplicabilitatea principiului *lex concursus* la data deschiderii procedurii secundare de insolvență permite identificarea cu ușurință a legii aplicabile, respectându-se totodată oportunitatea pe care articolul 45 din același regulament o lasă creditorilor de a-și înregistra cererile de admitere a creanțelor nu numai în cadrul procedurii principale de insolvență, ci și în cadrul oricărei proceduri secundare de insolvență.

61 În al treilea rând, având în vedere caracterul de normă conflictuală al articolului 7 din Regulamentul 2015/848, o astfel de interpretare este de asemenea conformă cu obiectivul regulamentului menționat, care nu este acela de a institui o procedură de insolvență uniformă, ci, astfel cum reiese din considerentul (3) al acestuia, de a asigura funcționarea eficientă a procedurilor transfrontaliere de insolvență. În acest scop, astfel cum Curtea a avut deja ocazia să statueze, regulamentul respectiv stabilește norme de competență și de recunoaștere, precum și norme referitoare la dreptul aplicabil în acest domeniu (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 noiembrie 2012, Bank Handlowy și Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punctul 45). Regimul creanțelor născute după deschiderea procedurii de insolvență avute în vedere la articolul 7 trebuie, prin urmare, să fie stabilit în temeiul *lex concursus* desemnate ca fiind aplicabilă.

62 Din considerațiile care precedă rezultă că articolele 7 și 35 din Regulamentul 2015/848 coroborate cu considerentul (72) al acestui regulament trebuie interpretate în sensul că legea statului de deschidere a procedurii secundare de insolvență se aplică numai în ceea ce privește regimul creanțelor născute după deschiderea acestei proceduri, iar nu în ceea ce privește regimul creanțelor născute între deschiderea procedurii principale de insolvență și cea a procedurii secundare de insolvență.

Cu privire la întrebările preliminare din cauza C-772/22

Cu privire la prima întrebare

63 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (2) și articolul 34 din Regulamentul 2015/848 trebuie interpretate în sensul că masa activelor situate în statul de deschidere a procedurii secundare de insolvență este constituită numai din activele care se află pe teritoriul acestui stat membru la momentul deschiderii procedurii respective sau dacă aceasta le include și pe cele care se aflau pe teritoriul statului membru respectiv atunci când procedura principală de insolvență a fost deschisă și care au fost deplasate între timp de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență.

64 Mai întâi, astfel cum reiese din jurisprudența citată la punctul 59 din prezenta hotărâre, din modul de redactare a acestor dispoziții rezultă că efectele unei proceduri secundare de insolvență se limitează la bunurile debitorului care se aflau, la data deschiderii procedurii respective, pe teritoriul statului membru de deschidere a procedurii menționate.

65 Această interpretare este, în continuare, susținută de o lectură sistematică a Regulamentului 2015/848.

66 Astfel, în primul rând, deși din modul de redactare a articolului 21 alineatul (2) din acest regulament reiese că practicianul în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență este autorizat să solicite ca un bun mobil să fie transferat de pe teritoriul statului de deschidere a acestei proceduri pe teritoriul unui alt stat membru, această posibilitate se limitează în mod expres la operațiunile de transfer realizate ulterior deschiderii procedurii menționate.

67 În al doilea rând, articolul 36 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede de asemenea că practicianul în insolvență din procedura principală de insolvență poate lua un angajament unilateral cu privire la activele aflate în statul membru în care ar putea fi deschisă o procedură secundară de insolvență pentru a evita o astfel de procedură. În ipoteza în care s-a luat un astfel de angajament, articolul 36 alineatul (6) din același regulament precizează că, atunci când se deschide o procedură secundară de insolvență în pofida angajamentului practicianului în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență, acest practician trebuie să transfere eventualele active pe care le-a deplasat de pe teritoriul statului membru respectiv după luarea angajamentului.

68 Această dispoziție evidențiază voința legiuitorului Uniunii de a limita consecințele deschiderii unei proceduri secundare de insolvență asupra actelor îndeplinite de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență.

69 În sfârșit, o interpretare a articolului 3 alineatul (2) și a articolului 34 din Regulamentul 2015/848 care limitează masa activelor situate în statul de deschidere a procedurii secundare de insolvență la activele care se află pe teritoriul acestui stat membru la momentul deschiderii procedurii respective poate concilia diferitele obiective urmărite de regulamentul amintit, astfel cum sunt menționate în special în considerentele (23) și (40) ale acestuia.

70 Astfel, deși procedurile secundare de insolvență au ca obiectiv principal protejarea intereselor locale, procedura principală de insolvență produce efecte universale în sensul că se aplică bunurilor debitorului situate în toate statele membre (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 noiembrie 2012, Bank Handlowy și Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punctul 40). Prin urmare, în acest sistem și după cum precizează considerentul (48) al regulamentului menționat, procedura principală de insolvență ocupă, în raport cu procedura secundară de insolvență, un rol predominant (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 noiembrie 2012, Bank Handlowy și Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punctul 60). Astfel, Regulamentul 2015/848 pune în aplicare obiectivul unei funcționări eficiente și efective a procedurilor transfrontaliere de insolvență prin coordonarea procedurilor de insolvență principală și secundară cu respectarea supremației procedurii principale de insolvență (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 noiembrie 2012, Bank Handlowy și Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punctul 72).

71 Din motivele care precedă rezultă că articolul 3 alineatul (2) și articolul 34 din Regulamentul 2015/848 trebuie interpretate în sensul că masa activelor situate în statul de deschidere a procedurii secundare de insolvență este constituită numai din activele care se află pe teritoriul acestui stat membru la momentul deschiderii acestei proceduri.

Cu privire la a doua întrebare

72 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848 trebuie interpretat în sensul că practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate deplasa activele debitorului în afara teritoriului unui alt stat membru decât cel al procedurii principale de insolvență, deși are cunoștință de existența, pe de o parte, a unor creanțe salariale deținute de

creditori locali pe teritoriul acestui alt stat membru, recunoscute prin hotărâri judecătorești, și, pe de altă parte, a unui sechestru asigurător asupra unor active dispus de o instanță pentru litigii de muncă din acest din urmă stat membru.

73 În ceea ce privește modul de redactare a articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848, această dispoziție prevede că practicianul în insolvență poate exercita pe teritoriul unui alt stat membru „toate atribuțiile conferite de legislația statului [membru] de deschidere" a procedurii principale de insolvență „atât timp cât nu a fost deschisă o altă procedură de insolvență și nu a fost adoptată o măsură de conservare contrară, ca urmare a unei cereri de deschidere a unei proceduri de insolvență în statul respectiv". Or, această dispoziție precizează în mod expres că aceste competențe o includ pe cea de a deplasa active în afara teritoriului statului membru pe care se află acestea, sub singura rezervă a aplicabilității articolelor 8 și 10 din regulamentul respectiv, care vizează existența unui drept real al unui creditor sau al unui terț și, respectiv, ipoteza unei rezerve a unui drept de proprietate.

74 Astfel cum se arată în considerentele (67) și (68) ale regulamentului menționat, aceste excepții, care au ca obiectiv protejarea așteptărilor legitime și a siguranței tranzacțiilor într-un alt stat membru decât cel de deschidere a procedurii principale de insolvență, trebuie interpretate în mod strict, iar domeniul lor de aplicare nu poate depăși ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 aprilie 2015, Lutz, C-557/13, EU:C:2015:227, punctul 34, și Hotărârea din 22 aprilie 2021, Oeltrans Befrachtungsgesellschaft, C-73/20, EU:C:2021:315, punctul 24).

75 Or, creanțele salariale deținute de creditori locali și un sechestru asigurător asupra unor active, precum în cauza principală, nu sunt de natură să împiedice deplasarea activelor de pe teritoriul statului membru de deschidere a procedurii secundare de insolvență de către practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență, cu excepția cazului în care aceste creanțe sau acest sechestru asigurător privesc, în raport cu dreptul aplicabil în temeiul articolului 8 din același regulament, drepturi reale.

76 Această interpretare este susținută de contextul în care se înscrie articolul 21 punctul 1 din Regulamentul 2015/848.

77 În primul rând, prima teză a articolului 21 alineatul (2) din acest regulament prevede că practicianul în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență poate solicita ca un bun mobil să fie transferat de pe teritoriul statului în care s-a deschis procedura pe teritoriul unui alt stat membru „ulterior deschiderii procedurii de insolvență [respective]". A doua teză a dispoziției menționate adaugă că practicianul respectiv are de asemenea posibilitatea să exercite orice acțiune revocatorie care este în interesul creditorilor Or, această din urmă precizare nu are efect util decât dacă vizează alte bunuri decât cele vizate de prima teză a dispoziției, astfel încât aceste bunuri sunt în mod necesar cele care ar fi fost transferate în afara teritoriului statului membru al procedurii secundare de insolvență înainte de deschiderea sa.

78 Articolul 21 alineatele (1) și (2) din Regulamentul 2015/848 garantează astfel o corelare a competențelor practicianului în insolvență și a mecanismelor de protecție a intereselor creditorilor locali în conformitate cu voința legiuitorului Uniunii, așa cum este exprimată în considerentul (46) al acestui regulament. Astfel, potrivit acestuia, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență nu ar trebui să fie în măsură să valorifice sau să

deplaseze în mod abuziv activele situate în statul membru în care se află un sediu, în special, cu scopul de a eluda posibilitatea ca astfel de interese să poată fi efectiv satisfăcute în cazul în care, ulterior, se deschide o procedură secundară de insolvență.

79 În al doilea rând, o asemenea interpretare a articolului 21 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848, potrivit căreia practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate deplasa activele debitorului în afara teritoriului unui alt stat membru decât cel al procedurii principale de insolvență, este susținută la articolul 36 alineatul (6) din acest regulament.

80 Astfel, atunci când este deschisă o procedură secundară de insolvență în condițiile în care practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență și-a asumat anterior un angajament unilateral în sensul articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848, articolul 36 alineatul (6) din acest regulament impune doar acestui practician să transfere activele pe care le-a deplasat „după luarea angajamentului”, ceea ce implică faptul că practicianul respectiv are competența de a transfera aceste active. Or, întrucât angajamentul unilateral al practicianului în insolvență nu este decât o posibilitate, astfel cum demonstrează utilizarea verbului „a putea” la articolul 36 alineatul (1) din regulamentul menționat, întinderea competențelor sale, în special posibilitatea de a efectua deplasări de active, *a fortiori* nu poate fi restrânsă atunci când nu și-a asumat niciun angajament în sensul acestei dispoziții.

81 Din motivele care precedă rezultă că articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848 trebuie interpretat în sensul că practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate deplasa activele debitorului în afara teritoriului unui alt stat membru decât cel al procedurii principale de insolvență, deși are cunoștință de existența, pe de o parte, a unor creanțe salariale deținute de creditori locali pe teritoriul acestui alt stat membru, recunoscute prin hotărâri judecătorești, și, pe de altă parte, a unui sechestru asigurător asupra unor active dispus de o instanță pentru litigii de muncă din acest din urmă stat membru.

Cu privire la a treia întrebare

82 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul 2015/848 trebuie interpretat în sensul că practicianul în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență poate exercita o acțiune revocatorie împotriva unui act care a fost îndeplinit de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență.

83 Potrivit acestei dispoziții, practicianul în insolvență secundar poate exercita orice acțiune revocatorie care este în interesul creditorilor. Așa cum au subliniat reclamanții din litigiul principal și Comisia Europeană în observațiile lor, cercul persoanelor împotriva cărora poate fi exercitată o asemenea acțiune nu este astfel limitat în niciun mod.

84 Rezultă că niciun element din modul de redactare a dispoziției menționate nu permite să se susțină o interpretare a acesteia care ar împiedica practicianul în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență să exercite o acțiune revocatorie împotriva unui act al practicianului în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență dacă apreciază că acțiunea respectivă este utilă pentru interesele creditorilor.

85 Această interpretare este, pe de altă parte, conformă cu unul dintre obiectivele esențiale ale Regulamentului 2015/848, care urmărește, datorită posibilității de a deschide o procedură secundară de insolvență, astfel cum reiese din considerentele (40) și (46) ale acestui regulament, protejarea intereselor locale (a se vedea prin analogie Hotărârea din 4 septembrie 2014, Burgo Group, C-327/13, EU:C:2014:2158, punctul 36).

86 Din motivele care precedă rezultă că articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul 2015/848 trebuie interpretat în sensul că practicianul în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență poate exercita o acțiune revocatorie împotriva unui act care a fost îndeplinit de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență.

Cu privire la cheltuielile de judecată

87 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

1) Articolele 7 și 35 din Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență coroborate cu considerentul (72) al acestui regulament

trebuie interpretate în sensul că

legea statului de deschidere a procedurii secundare de insolvență se aplică numai în ceea ce privește regimul creanțelor născute după deschiderea acestei proceduri, iar nu în ceea ce privește regimul creanțelor născute între deschiderea procedurii principale de insolvență și cea a procedurii secundare de insolvență.

2) Articolul 3 alineatul (2) și articolul 34 din Regulamentul 2015/848

trebuie interpretate în sensul că

masa activelor situate în statul de deschidere a procedurii secundare de insolvență este constituită numai din activele care se află pe teritoriul acestui stat membru la momentul deschiderii acestei proceduri.

3) Articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848

trebuie interpretat în sensul că

practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate deplasa activele debitorului în afara teritoriului unui alt stat membru decât cel al procedurii principale de insolvență, deși are cunoștință de existența, pe de o parte, a unor creanțe salariale deținute de creditori locali pe teritoriul acestui alt stat membru, recunoscute prin hotărâri judecătorești, și, pe de altă parte, a unui sechestru asigurător asupra unor active dispus de o instanță pentru litigii de muncă din acest din urmă stat membru.

4) Articolul 21 alineatul (2) litera din Regulamentul 2015/848

trebuie interpretat în sensul că

practicianul în insolvență din cadrul procedurii secundare de insolvență poate exercita o acțiune revocatorie împotriva unui act care a fost îndeplinit de practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență.

Semnături